

litin kansalaisopisto tulevaisuudessa

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 10.02.2026 § 3

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja Irina Barkman, puh. 0400 932 135
irina.barkman@iitti.fi

litin kansalaisopistossa on järjestetty opetustunteja hieman yli 2000. Opiskelijoita ilmoittautui v. 2024-25, 1709 opiskelijaa. Kansalaisopisto tarjoaa harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille ja onkin tärkeää pohtia, miten palvelu saadaan jatkumaan ja kehitettyä myös tulevaisuudessa huomioiden myös opettajien hyvinvointi. litin kansalaisopiston tulevaisuuden suunnat tulee pohdittavaksi, kun litin kansalaisopiston rehtori on jäämässä eläkkeelle 1.3.2026 alkaen. Hän on antanut suostumuksensa siihen, että jatkaa tehtävässä osa-aikaisesti 1.3.2026 alkaen kesäkuun puoliväliin.

Kansalaisopisto palveluna on tärkeää kuntalaisten näkökulmasta. Samaan aikaan on kuitenkin tiedostettava reunaehdot palvelun tuottamiselle ja miten palvelua on mahdollista kehittää kunnan väkiluvun laskiessa tulevaisuudessa. Valtionosuuksiin emme voi vaikuttaa, mutta palvelun laatuun voimme vaikuttaa. litin kunnan koko huomioiden ja sitä kautta palvelun tarve on osoittanut sen, että kansalaisopiston rehtorin työnkuvasta rehtorin osuus on ollut 50-60%, opetustyötä ja kulttuurin tuottamista 40-50 %. Mikäli jatketaan näin, kansalaisopiston toiminnan kehittämiseksi ei talous ja väkimäärä huomioiden ole juurikaan mahdollisuutta. Tässä kohtaa tulee pohdittavaksi myös muita vaihtoehtoja siten, että palvelu ei heikkene, mahdollisuudet kasvavat, paikalliset opettajat edelleen mukana ja ratkaisu on taloudellinen. Vaihtoehtoja pohdittaessa esiin nousi Päijät-Hämeessä toimiva Wellamo-opisto, joka on Lahden kaupungin alaisuudessa toimiva kansalaisopisto, johon kuuluvat: Asikkala, Padasjoki, Hollola, Lahti, Kärkölä, Orimattila ja Myrskylä. Wellamo-opiston johtokuntaan kuuluu jokaisesta osakaskunnasta/kaupungista edustaja. Opistoon liittyminen vaatii kaikkien osakaskuntien valtuustojen hyväksynnän uudesta ”jäsenestä”, jotta valtiosuutta on mahdollista hakea uudelle kokoonpanolle.

Wellamo-opiston toiminta litissä tapahtuisi kunnan tiloissa ja välineillä, nykyisillä kursseilla ja opettajilla. Toki mahdollisuus toisi myös uutta, koska osallistuisimme Wellamo-opiston tarjoamiin hankkeisiin mm. koulujen kerhotoiminta taideaineissa, lyhytkurssit, verkkokurssit, yhteinen opiston opinto-opas, digineuvontaa ikäihmisille, jne. Opettajat pääsisivät osallistumaan verkossa toimivaan opettajahuoneeseen ja muihin etuihin, joita isompi opisto tarjoaa. Lisäksi opettajilla olisi laajempi tukiverkosto. Opettajat saisivat omia koulutuksia ainetiimeittäin: Visuaaliset aineet / Musiikki, sana- ja näyttämötaide / Liikunta, tanssi, kielet, yhteiskunnalliset aineet. On myös tärkeää miettiä, miten opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua esim. kieliohotoihin voidaan helpottaa.

Wellamo-opistossa on miniosallistujamäärä kursseille kahdeksan henkilöä, kun taas litissä on ollut seitsemän henkilöä. Opettajien palaverissa 4.2.2026 Wellamo-opiston rehtori toi esille, että pienemmissä kunnissa

osallistujamäärästä on joustettu. Kurssimaksujen hinnoissa ei havaittu juurikaan eroja, mutta on syytä muistaa, järjestetäänpä kurssit Wellamo-opistossa tai litin kunnan omana toimintana, paine hintojen korotukselle on molemmissa tapauksissa olemassa.

Tämä ratkaisu olisi lisäksi taloudellisempi vaihtoehto kuin nykyien malli. Wellamo-opistoon liittymällä saatu säästö pysyisi toimialalla ja siirrettäisi kulttuurityöhön ja kuntaan olisi mahdollista palkata kulttuurityötä, tapahtumia ja osallisuutta edistävä henkilö. Tässä ratkaisussa saataisi kehitettyä niin kansalaisopiston toimintaa kuin kulttuurityötä. Tämä olisi tulevaisuutta ajatellen järkevää, jotta kumpikaan sektori ei pysähdy tulevaisuuden kehityksessä – ja toimintoja on mahdollista kehittää jatkossakin.

Oheismateriaali toimitetaan esityslistan mukana.

Kutsuttuna asiantuntijana Wellamo-opiston rehtori Mari Ylä-Sankola-Peltola.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Irina Barkman

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää lakkauttaa litin kansalaisopiston 31.12.2026 ja jatkaa kansalaisopiston toimintaa 1.1.2027 Wellamo-opiston yhteydessä edellyttäen, että Wellamo-opistoon liittyminen onnistuu ko. aikataululla.

Päätös

Hyvinvointijohtaja muutti päätösehdotuksen seuraavasti:

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää:

1. aloittaa neuvottelut Lahden kaupungin ja muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa litin kansalaisopiston yhdistämisestä Päijät-Hämeessä seudullisesti toimivaan Wellamo-opistoon siten, että litin kunta luopuisi litin kansalaisopiston ylläpitämisestä 1.1.2027 alkaen
2. esittää kunnanhallitukselle kansalaisopiston toimintaa koskevien muutosneuvottelujen käynnistämistä
3. todeta, että sopimus litin kansalaisopiston ja Wellamo-opiston yhdistymisestä tuodaan erikseen hyväksyttäväksi neuvottelujen jälkeen.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi hyvinvointijohtajan muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin, että Wellamo-opiston rehtori Mari Ylä-Sankola- Peltola poistui ennen tämän asian päätöksen tekoa.

Kunnanhallitus 16.02.2026 § 28
72/00.01.02/2026

Valmistelija Hyvinvointijohtaja, Irina Barkman, puh. 0400 932 135, irina.barkman@iitti.fi

litin kansalaisopistolla ei ole maaliskuun 2026 jälkeen vakinaista henkilöstöä ja opettajien työsuhteet riippuvat kurssitarjonnasta. litin kansalaisopiston yhdistäminen Päijät-Hämeessä seudullisesti toimivaan Wellamo-opistoon siten, että litin kunta luopuisi litin kansalaisopiston ylläpitämisestä 1.1.2027 alkaen tarkoittaa kuitenkin merkittävää toiminnallista ja organisatorista muutosta, joka vaikuttaa myös henkilöstön asemaan ts. määräaikaisten työsuhteiden käyttöön litin kunnassa. Tältä osin on harkittu tarpeelliseksi esittää muutosneuvottelujen käynnistämistä.

litin kunnan hallintosäännössä ei ole erillisiä määräyksiä muutosneuvottelujen käynnistämisestä. Kuitenkin hallintosäännön 54 §:n mukaisesti mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella. Näin muutosneuvottelujen käynnistäminen on katsottu kuuluvan kunnanhallituksen päätettäväksi, vaikka litin kansalaisopistosta ja vapaasta sivistystyöstä litin kunnassa päätösvalta on sivistys- ja hyvinvointilautakunnalla.

Muutosneuvottelut on suunniteltu aloitettavaksi välittömästi kunnanhallituksen päätöksen jälkeen noudattaen yhteistoimintalaissa määriteltyjä määräaikoja.

Esittelijä Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää käynnistää sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksen mukaisesti litin kansalaisopiston toimintaa koskevat muutosneuvottelut.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.